

Warszawa, 05.02.2016r.

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE

Dane uczestniczącej jednostki samorządowej:

Urząd Miasta Ciechanów

Pl. Jana Pawła II 6

06-400 Ciechanów

Wykonawca:

Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych

Pałac Kultury i Nauki

Plac Defilad 1

00-901 Warszawa

Badanie typu „tajemniczy klient” jest techniką obserwacji niejawnej, w trakcie, której wykonawca wciela się w rolę potencjalnego klienta. Sposób ten pozwala na ocenę punktów sprzedażowych pod kątem dostępności alkoholu dla osób nieletnich. Punktem wyjścia do wdrożenia działań „Badania dostępności sprzedaży alkoholu nieletnim” były badania przeprowadzone w 2003 roku w wyniku, których okazało się, że napoje alkoholowe są jedną z najbardziej powszechnych substancji psychoaktywnych wśród młodzieży w Polsce. Próby picia alkoholu ma za sobą ponad 90% gimnazjalistów, zaś większość nastolatków ocenia dostępność alkoholu, jako łatwą i przyznaje się do próby zakupu alkoholu. Odmową sprzedaży alkoholi ze względu na młody wiek kończy się zaledwie 10% zakupów.

W drugiej połowie stycznia 2016 r. Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadziło szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych w 100 punktach sprzedaży alkoholu usytuowanych na terenie Ciechanowa. Punkty te, zostały dobrane losowo przez firmę.

Program szkolenia składał się z 3 części:

- I. Badanie dostępności sprzedaży alkoholu nieletnim
- II. Audyt punktów sprzedaży
- III. Szkolenie terenowe w punktach wraz z wręczeniem certyfikatu i plakatu

Część I Badanie dostępności sprzedaży alkoholu nieletnim

Cel: Przeprowadzenie Badania dostępności sprzedaży alkoholu nieletnim ma na celu ukazanie skali tego zjawiska w środowisku lokalnym oraz promocji dobrych praktyk w przypadku odpowiedzialnych sprzedawców. Kluczem do sukcesu jest przeprowadzenie profesjonalnej akcji kontrolnej oraz informacyjnej, która pozwoli na zdefiniowanie problemu oraz podjęcie stosownych działań naprawczych.

Założenia: Próba zakupu alkoholu w losowo dobranych punktach przez osobę wyglądającą na niepełnoletnią. W tym przypadku jest to osoba, która ukończyła 18-ty rok życia, dlatego w świetle prawa, jako pełnoletnia nie łamie prawa, jednak jej wygląd i zachowanie budzi uzasadnione wątpliwości, jeżeli chodzi o wiek. Zgodnie z umową Wykonawca przeprowadził Badanie w 100 punktach sprzedaży napojów alkoholowych działających na terenie Ciechanowa.

Efekty: Na podstawie przeprowadzonej kampanii informacyjnej otrzymujemy zestawienie placówek, które przestrzegają przepisów prawa oraz tych, którzy lekceważąco podchodzą do sprawy wieku klienta kupującego alkohol. Zamawiający otrzymuje w załączniku uzupełnione kwestionariusze z wyszczególnieniem rezultatów w każdym z wyznaczonych punktów sprzedaży alkoholu.

Wyniki: W **77** badanych punktach sprzedano alkohol osobie, która w danym roku ukończyła 18-sty rok życia, dlatego w świetle prawa, jako pełnoletni nie łamie prawa, jednak jej wygląd i zachowanie budzi uzasadnione wątpliwości, jeżeli chodzi o wiek. A co za tym idzie, sprzedaży alkoholu nie odmówiono i w punktach tych nie spytano „małoletniej” osoby o okazanie dowodu tożsamości.

Spośród badanych punktów **23** sprzedawców zapytało „małoletniego” o dowód osobisty, po czym gdy osoba dokonująca zakupu go nie okazała, alkohol nie został sprzedany.

W punktach, w których przeprowadzano badanie i w których zarazem sprzedano alkohol, sprzedawcami były zarówno kobiety jak i mężczyźni w przedziale wiekowym 20-60 lat.

Wyniki badania wskazują, na konieczność powtarzania kampanii w celu przypominania sprzedawcom jak trudno rozpoznać wiek osób kupujących napoje alkoholowe na podstawie wyglądu oraz zwrócenia szczególnej uwagi jak ważna jest kontrola dowodów osobistych i asertywne zachowanie w stosunku do nieletnich, którzy próbują nabyć alkohol. W przypadku wątpliwości, co do pełnoletniości nabywcy sprzedający lub podający napoje alkoholowe uprawniony jest do żądania okazania dokumentu stwierdzającego wiek nabywcy (Art. 15 ust. 2 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Część II Audyt punktów sprzedaży alkoholu

Audyt punktów sprzedaży alkoholu nieletnim jest niezależną oceną przestrzegania zasad sprzedaży alkoholu przez sprzedawców. Podczas audytu nasz specjalista sprawdza przestrzeganie warunków określanych przepisami prawa zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości. Ocenie podlegały następujące obszary:

- Informacja o szkodliwości spożywania alkoholu w miejscach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych
- Informacja dotycząca zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim
- Spożycie alkoholu w pobliżu sklepu
- Usytuowanie „ogródków piwnych”, „kawiarenek letnich”
- Rozlokowanie sklepów z alkoholem (odległość od szkół, miejsc kultu religijnego)
- Zatrudnianie osób niepełnoletnich do podawania i sprzedaży napojów alkoholowych (oszacowanie wieku pracowników).

Podsumowanie: Audyt przeprowadzono w 100 punktach sprzedaży napojów alkoholowych mieszczących się na terenie Ciechanowa. W 41 audytowanych punktach nie widoczne były odpowiednie informacje dotyczące szkodliwości spożywania alkoholu. Natomiast w 40 punktach brakowało informacji dotyczącej zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim.

W audytowanych punktach trener nie dostrzegł osób spożywających alkohol. W 1 punkcie znajdowało się przygotowane miejsce do spożycia alkoholu. W przypadku 1 palcówki trener miał wątpliwości, co do prawidłowej odległości względem szkoły (poz. nr 61. ok. 100 m. od sklepu znajduje się szkoła). W audytowanych punktach trener nie dostrzegł osób niepełnoletnich sprzedających lub podających alkohol.

W ramach przeprowadzonego audytu sprzedawcy zostali poinformowani o tym, że prowadzenie sprzedaży alkoholu wbrew zasadom określonym w art. 13,14 i15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości jest przestępstwem grożącym karą grzywny.

500g „J&EK”
ul. Górna 2

600g „Orkisz”
ul. 17 stycznia 10

Część III Szkolenie terenowe w punktach

Cel: Ukazanie uczestnikom jak trudno rozpoznać wiek osób kupujących napoje alkoholowe na podstawie wyglądu, zwrócenie szczególnej uwagi na wiek kupujących, podkreślenie, jak ważna jest kontrola dowodów osobistych oraz asertywne zachowanie w stosunku do nieletnich, którzy próbują nabyć alkohol. Przybliżenie zagadnień prawnych warunkujących sprzedaż alkoholu w celu poszerzenia wiedzy oraz ukazania konsekwencji karnych związanych z nielegalną sprzedażą alkoholu.

Przebieg szkolenia: Szkolenie terenowe oparte jest o strategię indywidualnego kontaktu z osobami prowadzącymi sprzedaż napojów alkoholowych. Szkolenie przeprowadzono w 100 punktach. W większości przypadkach pracownicy potwierdzili udział w kampanii informacyjnej nie tylko własnym podpisem, ale także pieczętą. W każdym punkcie szkolenie przebiegało standardowo. W ramach spotkania poinformowano nt. kar wynikających z obowiązujących przepisów oraz udzielono porad dotyczących asertywnej sprzedaży alkoholu. Podczas szkolenia sprzedawcy otrzymali certyfikaty ukończenia szkolenia oraz materiały edukacyjne w postaci ulotki informacyjnej i plakatu.

Celem realizowanej kampanii jest zwrócenie uwagi sprzedawców i świadków sprzedaży w sklepach, że dorosły wygląd nie oznacza pełnoletności upoważniającej do zakupu napojów alkoholowych.

Do powyższego raportu dołączamy:

- oryginały ankiet przeprowadzonych po wyjściu z punktu sprzedaży wraz z oryginałem paragonów wydawanych za dokonanie zakupu,
- potwierdzenie przeprowadzenia szkolenia,
- potwierdzenie przeprowadzenia Audytu,
- zdjęcie „małolata” biorącego udział w kampanii
- wzór ulotki informacyjnej

Koordynator CRPS: Katarzyna Pietrucha

